

INTERNE MEMO

Bestemd voor : De gemeenteraad
Van : Matthijs Sikkes-van den Berg
Betreft : Aanpak bijplaatsingen
Datum : 1 april 2021

Graag informeer ik u over de gemeentelijke aanpak op het gebied van bijplaatsingen. Van bijplaatsingen is sprake wanneer afval naast een ondergrondse container wordt geplaatst. Soms gaat het om grofvuil zoals huisraad dat niet in de container past. Soms gaat het om zakken restafval, kartonnen dozen of ander materiaal. Bijplaatsingen zijn ongewenst omdat het ander afval aantrekt en een onverzorgd straatbeeld oplevert. Bovendien veroorzaakt het zwerfafval en trekt het ongedierte aan. Voor omwonenden van ondergrondse containers vormen bijplaatsingen een bron van irritatie. Er zijn locaties in Diemen waar bijplaatsingen helaas veelvuldig voorkomen, de zgn. hotspots.

De integrale werkgroep bijplaatsingen houdt zich bezig met de aanpak van deze hotspots. In de werkgroep zijn verschillende disciplines vertegenwoordigd die ieder vanuit hun eigen taakveld te maken hebben met afval(locaties). Het gaat hierbij om wijkbeheer, infra, communicatie, economische zaken en handhaving. Bij de aanpak maken we gebruik van de ervaringen elders en van de handreiking "Voorkomen van bijplaatsingen", ontwikkeld door Novi Mores in opdracht van Rijkswaterstaat in samenwerking met Nederland Schoon en de NVRD (Nederlandse Vereniging Reinigings Directeuren).

De basis op orde: systemen

Voor goed gedrag (het op juiste wijze weggooien/aanbieden van afval) is het van belang dat de basis op orde is. Inwoners moeten geen belemmeringen ervaren bij het gebruik van de containers voor huishoudelijk afval. Bij de basis op orde gaat het om de afvalcontainer en om de omgeving rond de afvalcontainer. Een rommelige omgeving suggereert dat het 'oké' is om afval bij te plaatsen, want kennelijk 'boeit het niet hoe je je hier gedraagt'. Het is dus van groot belang dat containers goed functioneren en schoon zijn, net als de omgeving rond de containers.

Op basis van meldingen en eigen waarneming is een overzicht van hotspots gemaakt dat vervolgens is geanalyseerd. Daarbij is onder andere gekeken naar de aard van de bijplaatsingen (grovuil, karton), de dagen en tijdstippen en de koppeling met speciale gebeurtenissen. Sommige verbeterpunten zijn al uitgevoerd, andere vragen wat meer tijd.

Voorbeelden van uitgevoerde acties:

- Plaatsen extra bovengrondse container bij St. Janskruid.
- Inrichten tijdelijke grofvuilplekken in Holland Park bij opleveren nieuwe blokken.
- Overzicht opgesteld voor gewenste extra ondergrondse containers/ omwisselen van stromen (b.v. restafval voor papier en karton). De kosten hiervan worden nu door Meerlanden in beeld gebracht.

De basis op orde: communicatie

Het is niet alleen van belang dat de systemen op orde zijn, maar ook dat bewoners weten wat het gewenste gedrag is en dat zij voldoende informatie hebben om dit gedrag uit te kunnen voeren. Dit is extra belangrijk bij nieuwe bewoners.

Er wordt zowel gemeente breed gecommuniceerd (algemene informatie) als meer buurtgericht en specifiek op de omgeving van de hotspots.

Voorbeelden van uitgevoerde acties:

- In overleg met bewoners blok Holland Park containerstickers ontwikkeld.
- Bewoners betrokken bij ontwikkeling en verspreiding informatieflyers.
- Aandacht voor regels grofvuil aanbieden in Diemernieuws en op social media.
- Sticker op bijplaatsingen grofvuil (in ontwikkeling).

Gedragsinterventies

Wanneer de basis qua systeem en communicatie op orde is, kunnen we overgaan tot interventies die het gedrag beïnvloeden. De te kiezen interventie is afhankelijk van de buurt en de mate van sociale cohesie. Belangrijk kenmerk voor de mate van sociale cohesie is of bewoners dezelfde normen en waarden delen en waarde hechten aan hoe de leefomgeving eruit ziet.

Voorbeelden van interventies:

- **Handhaven**
Door mensen het gevoel te geven dat er gehandhaafd wordt, kan het bijplaatsingsgedrag gereduceerd worden. Het gaat bij handhaven meer om de beleving (gevoel van pakkans), dan het daadwerkelijk handhaven. Als mensen het idee hebben dat ze 'gepakt' kunnen worden en dan een boete krijgen, gaat daar een gedragsbeïnvloedende werking van uit. Het gevoel van handhaving moet ondersteund worden met communicatiemiddelen, zoals b.v. de stickers op de bijplaatsingen. Het is belangrijk dat er daadwerkelijk regelmatig handhavers worden gezien in de buurt. Handhavingsacties dienen periodiek herhaald te worden omdat er geen leereffect of nieuw gewoontegedrag ontstaat. Deze interventie werkt met name in buurten met een lage sociale cohesie.
Afgelopen jaar heeft handhaving 343 afvalzaken behandeld.
- **Ingrepen in de openbare ruimte (containertuintjes)**
In verschillende gemeenten zijn goede ervaringen opgedaan met zgn. containertuintjes. De gemeente plaatst de bakken en bewoners onderhouden ze. Meestal worden de tuintjes geadopteerd door een groepje bewoners. De ervaringen zijn positief: containertuintjes leveren niet alleen minder bijplaatsingen op maar kunnen ook bijdragen aan de sociale cohesie in een buurt.
Dit voorjaar worden de eerste tuintjes bij wijze van proef geplaatst in Holland Park, gecombineerd met gerichte communicatie-acties voor de omwonenden.

Bedrijfsafval

Regelmatig zien we bedrijven hun afval in ondergrondse containers voor huishoudelijk afval dumpen. Dat is niet de bedoeling: containers zijn daardoor eerder vol en niet beschikbaar voor bewoners. Met als gevolg meer bijplaatsingen. Daarom willen we bij de aanpak van bijplaatsingen ook aandacht voor het op de correcte manier aanbieden en afvoeren van bedrijfsafval.

Voorbeelden van uitgevoerde acties:

- Aanbieden bedrijfsafval besproken op bestuurlijk overleg met ondernemers.
- Aanbieden bedrijfsafval op de agenda bij alle overleggen gemeente/ondernemers.
- Aanbieden bedrijfsafval opgenomen in nieuwsbrieven EZ.
- Gesprek met bekende "dumpers".

- Informatie op website aangepast.
- Brief met informatieflyer en link naar afvalwijzer voor bedrijven (versturen zodra alle winkels weer open mogen).

